

! Referat av egen publikation*
Godkänt för publicering 3 juni 2016

Metod testad för tidig upptäckt av högt blodtryck i tandläkarpraktik

En studie har genomförts för att utvärdera en screeningmetod för tidig upptäckt av högt blodtryck på patienter i en tandläkarmottagning. Resultatet visar att antalet patienter som blev falskt positivt screenade för högt blodtryck minskade.

Författare

Lennart Hedström, tdl,
Folk tandvården Västra
Vall, Varberg.

E-post:
lennart.hedstrom@
regionhalland.se

*Referat av en tidigare publicerad artikel: Hedström L, Albrektsson M, Bergh H. A two-step screening model for early detection of high blood pressure in dental practice. *J Family Med Community Health* 2015; 2(9): 1068.

Högt blodtryck är i dag ett globalt problem med hög prevalens. En icke behandlad hypertoni ökar risken för hjärtinfarkt och stroke, tillstånd som medför höga kostnader för sjukvården och försämrad livskvalitet för de som drabbas.

Studier om screening av högt blodtryck inom tandvården har publicerats sedan 1970-talet, och de har haft olika metodologiska modeller avseende populationens ålderssammansättning, antalet mätningstillfällen och gränsen för högt blodtryck för att remittera patienter till sjukvården.

Ett känt fenomen i samband med mätning av högt blodtryck inom vården är den så kallade "vita rocks-effekten" (white coat effect), vilken kan ge ett falskt positivt värde då blodtrycket mäts vid endast ett tillfälle i sjukvårdsmiljö.

UTVÄRDERING AV EN TVÅSTEGSMODELL

I samband med en studie av sublinguala varicer och högt blodtryck [1] gjordes även en utvärdering av en screeningmetod för tidig upptäckt av högt blodtryck bland vuxna patienter.

Syftet med denna studie var att studera en två-

stegsmodell vid screening av högt blodtryck på patienter i en tandläkarmottagning.

Material och metod

Studien, som ägde rum från maj 2010 till februari 2013, var godkänd av en etisk kommitté. I samband med den ordinarie undersökningen erbjöds alla patienter över 40 år att delta, förutom gravida samt de med känt högt blodtryck, hjärtflimmer eller njurproblem.

De som deltog i studien fick vila i fem minuter före blodtryckstagningen, och tandsköterskan mätte därefter blodtrycket två gånger på båda armarna med hjälp av en blodtrycksmanschett. De patienter som hade ett systoliskt blodtrycksmedelvärde på ≥ 140 mm Hg och/eller ett diastoliskt medelvärde på ≥ 90 mm Hg fick låna hem en helautomatisk blodtrycksmätare (Omron6) för att kontrollera hembloodtrycket morgon och kväll i en vecka. Om medelvärdet på det systoliska hembloodtrycket var ≥ 135 mm Hg och/eller medelvärdet på det diastoliska hembloodtrycket var ≥ 85 mm Hg hänvisades patienten till sin ordinarie distriktssköterska.

"Denna tvåstegsmodell ... eliminerade 90 procent av de falskt positivt screenade patienterna, som då inte behövde hänvisas till distriktssköterska och belasta sjukvården i onödan."

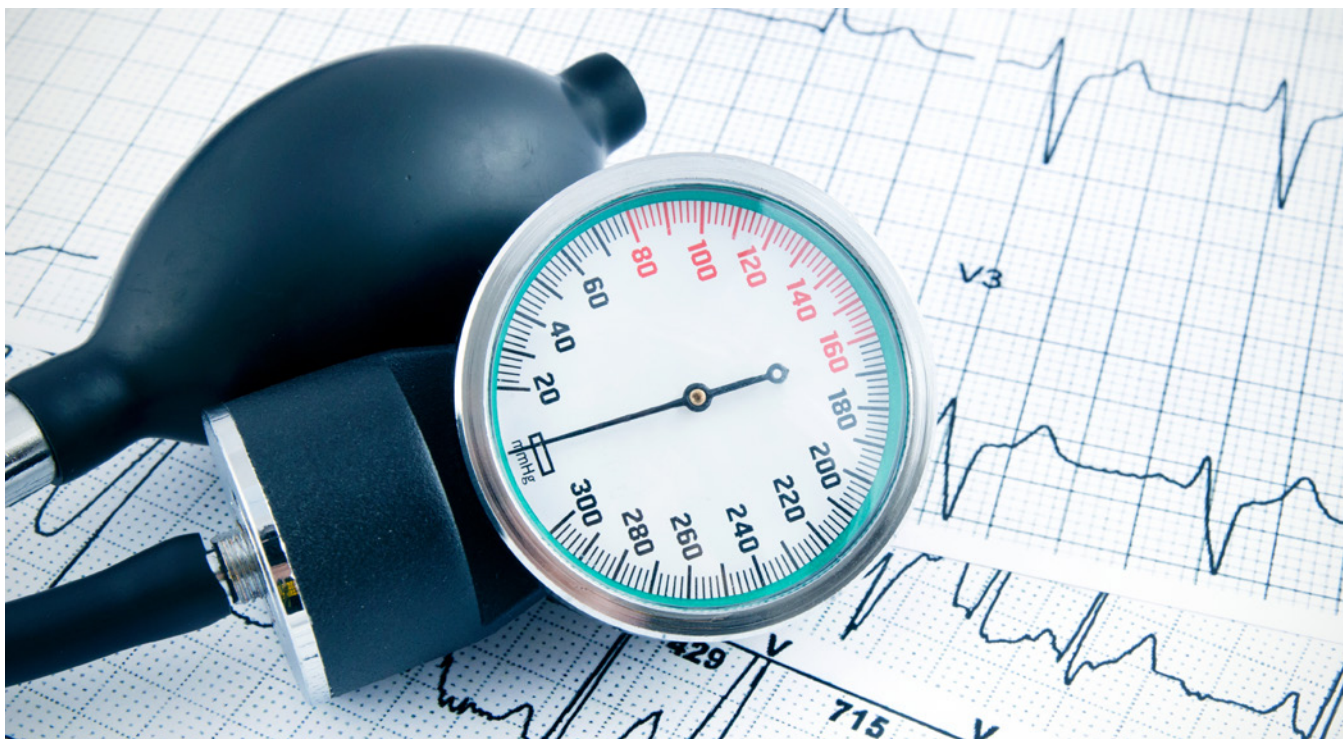

Foto: Colourbox

Distriktssköterskan tog på sedvanligt sätt tre viloblodtryck med en veckas mellanrum. Om medelvärdena av de systoliska blodtrycken var ≥ 140 mm Hg och/eller de diastoliska blodtrycken var ≥ 90 mm Hg ställdes diagnosen hypertoni.

Blodtrycket mättes på 339 patienter på Folk tandvården Västra Vall i Varberg. Av dessa hade 249 (73 procent) ett normalt blodtryck. De resterande 90 patienterna visade ett förhöjt medelblodtryck på kliniken, och mätte blodtrycket hemma under en vecka. Av dessa 90 patienter uppvisade 52 (58 procent) ett normalt blodtryck, och 38 hade fortfarande ett förhöjt blodtryck. Dessa 38 patienter hänvisades till distriktssköterskan, men fyra ville hoppa av studien, så endast 34 uppsökte sin distriktssköterska.

I samband med blodtryckstagningen hos distriktssköterskan visade det sig att sex patienter hade ett normalt blodtryck, och 28 fick diagnosen hypertoni.

Resultat

Denna tvåstegsmodell resulterade i en sannolikhet på 82 procent för att en patient som remitterats till vårdcentral hade ett högt blodtryck (*positive predictive value*), och eliminerade 90 procent av de falskt positivt screenade patienterna, som då inte behövde hänvisas till distriktssköterska och belasta sjukvården i onödan. Av de 339 undersökta patienterna på kliniken fick 28 diagnosen hypertoni,

”En icke behandlad hypertoni ökar risken för hjärtinfarkt och stroke, tillstånd som medför höga kostnader för sjukvården och försämrad livskvalitet för de som drabbas.”

ni, vilket innebar att 12 personer behövde undersökas för att upptäcka en person med högt blodtryck (*number needed to screen*).

PROJEKT I REGION HALLAND

I Region Halland har det mellan 2013 och 2015 bedrivits ett projekt om blodtrycksscreening [2], beställt av hälso- och sjukvårdsdirektör Karin Möller.

Avsikten med projektet var att utvärdera om blodtrycksscreening kan utnyttjas inom tandvården med syfte att upptäcka patienter med ett okänt högt blodtryck.

Projektet, som bygger på ovan nämnda tvåstegsmodell, har omfattat cirka 2 000 patienter vid fyra folk tandvårdskliniker i Halland. Projektledare har varit Helen Andersson. ●

Referenser

1. Hedström L, Albrektsson M, Bergh H. Is there a connection between sublingual varices and hypertension? BMC Oral Health 2015; 15: 78.
2. www.regionhalland.se/blodtrycksscreening